

Zondagsschoolboekje

Titel: Als de een den ander helpt

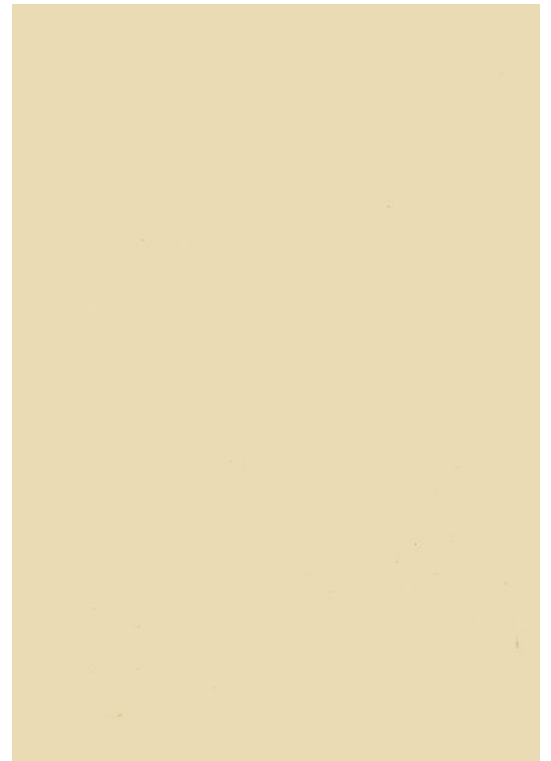
Auteur: Jan Veltman

Illustrator: O. Geerling

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1926

ALS DE EEN DEN ANDER HELPT

NIJKERK - G. F. CALLENBACH

I.

Moekes meiden en de nieuwe bovenburen.

Moeder lag in een ruststoel in een hoek van de groote woonkamer. Kleine Tine zat op een stoeltje dicht bij haar, en de oudere Jane liep met een doek rond om 't stof af te nemen. Even was 't heel stil in de kamer, voor Tineke zeker té stil, want ze zocht uit een kistje met speelgoed een oud spoorboekje — haar kerkboekje — en begon te zingen:

„O, wat vreugd! O, wat vreugd,
Den Heer te dienen in de jeugd — — —”

Moeder was ziek. O, al zoo lang. En 't zou nog maanden, misschien jaren duren, eer ze weer hersteld was. Maar als ze niet in den ruststoel had gelegen, zou niemand vermoed hebben, dat ze ziek was. Want haar gelaat zag er gezond en vroolijk uit, en de beide zusjes gingen gewoon haar levenslustigen kindergang, alsof er moeder niets scheelde.

Maar toch wisten ze heel goed, dat moeder ziek was, en ze begrepen, wat dat betekende. Als Tineke dorst had, vroeg ze niet moeder om wat water, maar Jane. En moeder hoefde op Tineke niet toe te zien, of haar haar en kleertjes goed zaten: dat deed Jane. Jane was Tinekes moeke.

Maar Jane was ook moeke's meid. En zoo'n goede moeke ze voor Tine was, zoo'n ijverige meid was ze voor moeke. Ze zorgde er voor, dat alles netjes was in de kamer, en dat elk ding op zijn plaats was.

Als het tijd was voor een boterhammetje, legde Jane een witten doek voor moeder neer, nam brood uit de kast en boter, een mes en bordjes, en liet moeder brood snijden en smeren. Dan bracht ze brood en boter en mes weer in de kast, en als 't boterhameten gedaan was, ging ze met de bordjes naar de keuken, waschte ze schoon en droeg ze weer, waar ze be-

hoorden te zijn. Ze zorgde er voor, dat alles steeds in de puntjes was, zoodat moeder nooit hoefde te schrikken, als er bezoek kwam.

Werd er gebeld, dan moest Jane opendoen, en was het de melk- of groenteboer of bakker, dan nam ze melk, groenten, brood, zooals moeder haar opdrong en betaalde van 't geld, dat moeder er voor afzonderde.

Ze had het dus — hoe jong ze ook nog was — zeer druk, maar toch deed ze alles zoo gewillig en blij, als moeder zelf 't zou gedaan hebben, indien ze gezond was.

Vader had het nog veel drukker, want die moest 's morgens vroeg op reis en keerde eerst met den avond terug. Maar eer hij henging, deed hij allerlei werk, dat moeder en Jane niet konden doen, zooals bedden opmaken, vloeren dwelen, brandstof gereed zetten en allerlei andere werkjes meer. En kwam hij 's avonds thuis, dan — zoende hij eerst zijn vrouw en kinderen, die hij zoo lief had, en toonde zijn blijdschap met aller welstand.

Even bij haar zitten, vlak bij moeder; Jane met de hand op zijn schouder tegen hem aan; Tine gauw op paatjes knie. Even allerlei vragen aan moeder, aan Jane, aan Tine, opgelogen luisteren naar wat ze hem te vertellen hadden, en dan begon hij zelf over allerlei merkwaardigs van den dag. Daarna deed vader nog even wat huishoudelijke werkzaamheden, en was dat afgelopen, dan zaten ze rustig en blij bij elkaar alsof ze rijke renteniers waren.

O, dat viertal was zoo gelukkig.

Vader en moeder beiden waren kinderlijke geloovige menschen, ernstig, nauwgezet en vroolijk. In alles leefden ze met den Heere, zóó, dat ook de kinderen alles deden om daarin den Heere te dienen.

Achter het huis was een aardig tuintje. Als Jane met het werk, dat ze voor moeke te doen had, klaar was, mocht ze met Tine in den tuin zijn. Dan kon ze wel de bel niet hooren, maar moeder hoorde dat dan wel, en tikte met een langen stok tegen het tuinraam, en dan liep Jane gauw naar de deur.

Op 't bovenhuis waren nieuwe bewoners gekomen, mijnheer

Reeder en zijn vrouw. Dezen hadden geen kinderen, en al dadelijk trof het hun, dat het bij de benedenbewoners alles zoo rustig en ordelijk toeging. Ze hadden de lieve kinderstemmen gehoord, heel anders dan ze 't in sommige andere gezinnen met kinderen gewend waren.

De vrouw had ook al Jane en Tine in den tuin gezien en met groot genot naar hun spelen gekeken, ja, er zelfs haar man bij geroepen.

„K Zou zoo graag eens met die kinderen en met die ouders kennis willen maken!” zei ze.

„Welnu, dat is gemakkelijk genoeg!” zei mijnheer en keek eens rond. Hij zag een mandje met kersen op de tafel staan, nam een klosje garen, bond eenige kersen aan 't eind van den draad en zei:

„Kom nu maar eens bij 't raam vandaan, dan zal de kennis-making wel gauw volgen!”

Hij schoof onhoorbaar het raam op, school weg achter de overgordijnen en liet de kersen over de vensterbank langzaam naar beneden zakken.

„'t Was, of er Tineke iets op haar armpje kwam kreuwen.”

„O, Jane, kijk toch! Kersen!”

Een tros prachtige kersen kwam al lager en lager. Jane was er even van in de war. Hoe... En kijk, daar kwam er nóg zoo'n tros langzaam naar beneden.

„Tineke, kijk toch eens!”

Dáár, nu scheen het wel kersen te regenen!

Moeder had het gezien en alles wel begrepen. Zij tikte met den stok tegen 't raam en Jane kwam binnen.

„Moe, een heeleboel kersen van boven!”

„Nu, raap ze maar op! Maar je moet mijnheer en de juffrouw heel vriendelijk bedanken!”

Tineke kwam al met beide handjes vol bij 't bed.

„Moe, kijk eens! van boven!”

Zij kreeg dezelfde boodschap als Jane, en volgde haar naar den tuin. Daar stonden ze met de handen naar boven te wuiven.

„Dank u, mijnheer! — Dank u, juffrouw! — Dank u!”

't Raam was nu heel hoog opgeschoven, zoodat de twee be-

Van verrassing hipte ze op.

„Mijnheer, dan dank ik u wél! — En als moekes pan — —?” Maar zij bedacht zich. Want wat mijnheer daar vóór zich had staan, was alles even prachtig, van goud en zilver; er waren wonderlijke dingen bij, van koper en met ronde glaasjes. Lekke kookpannen durfde ze niet te noemen. Doch mijnheer begreep haar wel.

„Nou, als er iets stuk is, kom je er maar mee naar hier; we zullen dan wel zien!”

De vrouw ging met haar mee naar moeke, die in den rust-stoel lag. En 't duurde maar even, of die twee wisten van elkander, dat ze hun hoogste geluk in Jezus hadden gevonden. Dat werd dadelijk innige vriendschap. En nog denzelfden avond kwam mijnheer Reeder met heel het gezin van Wagenaar kennismaken.

Van dat oogenblik scheen het, of de bovenbewoners een

ned en de twee boven elkander duidelijk konden zien en hooren. Jane vertelde, dat moe ziek en vader op reis was.

„Maar ik ben moekes meid en moet al het werk doen!”

„Nou, maar dan heeft je moeke een beste meid!”

Tineke wou ook meegeteld worden.

„Maar als ik zoo goot is als Jane, zal ik ook moekes meid worden!”

Mijnheer kwam met het mandje kersen bij 't raam. „Vang! — Houd je schortje op! — Voor moeke en voor paatje! — Nee, wacht, ik weet beter!”

Hij liet heel het mandje voorzichtig naar beneden, en de juffrouw zei:

„Dan moet moekes meid straks het lege mandje maar even terugbrengen!”

't Raam werd weer neergelaten. Even later ging de bel en kwam Jane naar boven.

„Dag, juffrouw! u bent heel vriendelijk bedankt van moe voor de mooie kersen, en hier is 't mandje terug!”

Zij werd in de kamer gelaten, waar mijnheer bezig was, en groette en bedankte ook hem. Even keek ze naar al de mooie dingen op een tafel, waar mijnheer werkte.

„Wat doet u, mijnheer?”

„Ik maak allerlei mooie dingen, die kapot zijn, weer heel!”

Dat was gewichtig nieuws voor Jane.

„Van Tineke's pop is de neus af, en kunt u dien er wel weer aan maken?”

„Zeker!”

„En van mijn pop is een armpje stuk; kunt u dat wel weer heel maken?”

„Heel gemakkelijk. Als je dingen hebt, die stuk zijn, breng je ze maar hier!”

Dat was voor moekes meid een zaak van belang, maar...

„Maar, mijnheer! kost het veel van weer heel maken?”

Mijnheer Reeder keek heel vriendelijk in haar verstandige ogen.

„Nee, dat kost niets. Breng maar je poppen en als ze weer heel zijn, kun je ze terughalen!”

broeder en zuster waren van de benedenbewoners. Wat 'n winst was dat voor de zieke moeder en de beide kinderen. Want juffrouw Reeder stond altijd gereed, om moeke te helpen.

En Jane en Tine? — Wel, menigeen dacht, dat het kinderen van 't bovenhuis waren. En wat kreeg mijnheer veel kapotte dingen van beneden, om weer heel te maken. Poppen, doosjes, armbandjes, ja, zelfs met de schoentjes, als ze pijn aan de voetjes deden, kwamen de zusjes naar boven. En altijd wist mijnheer goeden raad.

Wat waren die onder- en bovenburen rijk en gelukkig met elkaar.

II.

't Lamme muzikantje wordt Tine's leerling.

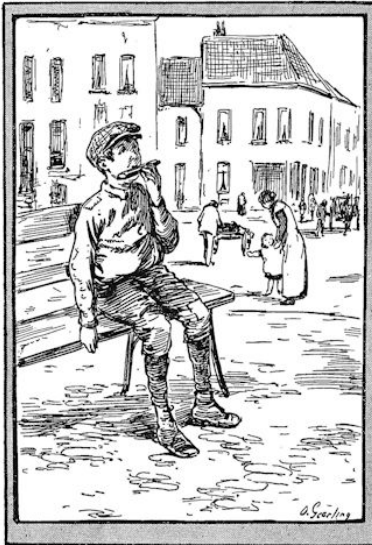
Het huis, waar Jane en Tine beneden, en mijnheer Reeder boven woonde, stond aan een pleintje, en aan den overkant daarvan woonde een schoenmaker. Deze had een zoonnetje van dertien, veertien jaar, een kleinen jongen, die nog geen tien jaar oud leek. Hij heete Melis en zijn rechterarm was geheel lam. De hand hing altijd slap langs zijn lichaam.

Wie dat niet wist, zou het niet kunnen zien, want Melis was overigens zoo vlug als andere jongens. Hij was al van school af, omdat hij al oud genoeg was, en toch bijna niet kon leeren. Hij kon niet eens goed lezen. Maar wat hij wél kon? — Op de mondharmonika spelen.

Op de fluit zou hij het ook wel goed hebben gekund, maar voor de fluit heb je twee handen met rappe vingers noodig. Doch voor de mondharmonika is één hand voldoende.

Nu had Melis een prachtige, groote mondharmonika, die drie en een halven gulden kostte, van zijn vader op zijn verjaardag gehad. En sedert kon je 't half lamme jongetje bijna heel den dag met zijn mooie instrument op 't plein zien, nu en dan een wijse spelend.

Want wat kon 't ventje anders doen? Als 't een klein beetje

mogelijk was, zou zijn vader hem graag het schoenmaken willen leeren, maar alle moeite zou vergeefs zijn. Men had al gezegd, dat hij misschien nog wel schrijver op een kantoor kon

„Zie je wel? Meneer zegt ook, dat het een ramoniatorpmet is!”

Hij lachte, omdat zij 't niet eens goed kon zeggen, en dat stond haar niet aan. Mijnheer merkte dat, en zei:

„Laat Melis maar eens een mooi wijsje voor je spelen!”
De muzikant speelde een deuntje, maar 't hielp niet.

„Dat is niet mooi!” — zei ze — „want het is maar een straatliedje. Je mag geen straatliedjes zingen!”

„Nou, zing jij dan beter!” zei de jongen, en mijnheer zei:

„Ja, Tine, zing jij maar eens voor Melis. Leer jij hem maar betere liedjes!”

Daar had Tine wel ooren naar. Nou, zij dien jongen leeren!

„Goed!” — zei ze — „dan moet je maar goed luisteren!”
Zij zong met een lief kinderstemmetje:

O, Heer! die zoo teeder
De kinderen bemint,
Verhoor in genade
De bee van een kind!
Vergeef al mijn zonden,
Bekwaam mij tot goed,
En neig naar den hemel
Mijn jeugd'ig gemoed.

Hij vond het een mooi wijsje en luisterde goed.

„'t is mooi, en als je 't nog een keer zingt, kan ik het wel spelen!”

Goed, zij zong het nóg eens, en toen zou hij 't spelen, maar 't ging niet te best. Doch zingende hielp zij mee en nu kende hij 't spoedig.

„'t Gaat heel mooi!” — zei mijnheer — „Nu moet je 't nóg eens samen doen!”

Ze deden nu samen, en beiden vonden 't mooi. En hij was rijk met het nieuwe wijsje, en zij voelde zich groot, omdat ze zijn leermeesteres werd. Nu begon de vriendschap.

„Ken je wel meer, Tine? Leer mij nog eentje!”

„O, wel duizend!” zei ze, want zij wist niet eens, dat

worden, maar vader wist te goed, hoe gebrekkig hij las, en dat hij 't wel nooit beter zou leeren. En schrijven was nog veel moeilijker. Vader en moeder lieten dus hun jongetje maar wat op 't plein en op straat loopen muziek maken.

Mijnheer Reeder had al eenige malen den jongen op zijn mooie instrument hooren spelen, en keek eens uit het bovenraam, wie dat toch deed. Hij was zelfs naar beneden gegaan en had eens kennis gemaakt met het ventje. En Melis was met hem naar zijn werkkamer gegaan en had wat met hem geabbeld en een paar wijsjes voor hem gespeeld.

Reeder dacht er over, of dat ongelukkige jongetje niet ergens voor te gebruiken was. Want altijd op 't plein en op straat loopen, daar kon niets goeds van komen. En Reeder had hem eenige boodschappen laten doen.

Die twee werden al gauw heel goede vrienden, zoodat Melis nergens liever was dan bij mijnheer Reeder op de werkkamer. Ook, omdat daar altijd zooveel mooie en vreemde dingen te zien waren, en hij er zoo graag naar keek, hoe mijnheer kapotte dingen heel en leelijke dingen weer mooi maakte. Hij merkte, dat mijnheer hem daar wel graag bij zich had, en geloofde, voelde, dat hij veel van hem hield. Dat maakte het ventje gelukkig.

Maar — daar kwam ook soms een meisje; nu eens Jane, dan eens Tine. En die waren ook beste maatjes met mijnheer. Dat beviel hem niet te best, en hij wou liefst, dat ze hier maar niet kwamen.

Doch Tine begon vrijer met hem te worden, hoewel ze afkeerig was van die rare, slappe rechterhand.

„Jij kunt toch wel mooi op de trompet spelen!”

Hij lachte haar uit.

„'t is niet eens een trompet, 't is een mondharmonika!”

„Nou, dan is 't toch een mondramoniatorpmet, nietwaar, meneer?”

„Zal wel!” zei mijnheer, die bezig was aan een fijn werk, dat al zijn aandacht vroeg. Toch knikte hij even naar Melis, om er hem aan te herinneren, dat hij veel ouder was dan Tine en wat toegeven moest. En 't kind zei:

duizend meer is dan tien. „Moet je maar weer goed luisteren!”
En zij begon:

Uit den hoogden hemel,
Ziet de Heere God
Op de kinderen neder
En bestuurt hun lot.

Hij hoort steeds hun bede,
Trouw, bij dag en nacht,
Houdt bij elke schrede
Over hen de wacht.

Zeg den kindren allen,
Dat die God hen mint
En met welgevallen
Neerziet op een kind.

Ook dit wijsje vond hij mooi, en al gauw konden ze ook dit samen zingen en spelen. Nu zouden ze aan een derde beginnen, maar mijnheer zei:

„Nee, dat gaat zoo niet goed. Melis moet niet alleen het wijsje kennen, maar ook de woorden. Tine, je moet hem nu eerst de woorden van 't eerste versje leeren!”

Mijnheer had al begrepen, dat Melis' ouders geen godsdienstige menschen waren, nooit ter kerk gingen en misschien niet eens een Bijbel in huis hadden.

Tine had er wel zin in, hem ook de woorden te leeren; maar Melis keek erg donker. Doch omdat mijnheer het zei, zou hij zich maar schikken. Gelukkig had mijnheer meer geduld dan Tine, en hielp goed mee, en zoo kon eindelijk Melis de beide eerste versjes glad opzeggen en zingen.

Dit betekende voor Melis heel wat, want hij kende een pet vol straatdeuntjes en straatorgelwijsjes, maar geen andere woorden dan van één wijsje:

Paardevleesch is paardevleesch; Paardevleesch is vleesch,
alle acht regels gelijk. En nog zoo iets, altijd hetzelfde: Dideldomdeine, dom, Dideldomdeine, dom, dom. Wat was Melis er rijk mee.

„Dat ga 'k mijn vader en moeder eens voorzingen! Daar zal vader schik van hebben, want hij is altijd blij als ik wat leer!“
 „Nou,“ — zei Tine — „ik kan je wel miljoenen leeren!“
 Mijneer had er schik van.
 „Weet je wat? — Dan moet je samen naar vader Minken gaan, en dan eerst samen Tine zingen en Melis spelen, en dan beiden 'tzelfde samen zingen. Vraag moe maar, of 't mag!“
 Nou, of ze daar zin in hadden.
 „Kom, dan, Melis, mee naar moe!“ zei Tine opgetogen, pakte zijn linkerhand in de hare en daar gingen ze als twee, die bij elkander behoorden.

III.

Tine ontdekt, hoe ongelukkig Melis is.

„Moe, hier ben ik met Melis, en of ik mee mocht naar zijn vader, om samen een liedje te spelen. Melis kan zoo mooi op de amoniatrompet!“
 De vrouw had het zingen en spelen der kinderen boven al gehoord, en met genot geluisterd. Ze lachte vriendelijk en zei:
 „Zoo, kom je met een vriendje? Hoe heet je, mijn jongen?“
 „Melis Minken, juffrouw!“
 „Maar, moe, kijk eens zijn eene handje!“
 Dat „handje“ voelde hij zeer verkleinend en zei: „Maar ik ben toch al veertien, juffrouw!“
 „Moeder begreep hem en zei:
 „Nou, Tine! dan mag je niet meer handje zeggen; jongens van veertien jaar hebben geen handjes, maar handen. — Zoo? Wou je vader eens laten hooren, hoe mooi je samen kunt zingen? Maar ik zou je ook graag samen eens willen hooren!“
 „Goed, moe! — Nou, Melis, toe dan! — Van: O, Heer die zoo teeder!“
 Eerst: hij spelen, zij zingen. Dan: samen zingen.
 Ze zagen aan moeders gezicht, hoe mooi ze 't vond.

Als de een den ander helpt

2

„Maar moe kan jou wel van den Heer leeren! En ik ook well! Moe heeft het mij ook geleerd! Moe, mag ik dan Melis wel van den Heer leeren?“
 „Zeker, kind, leer jij Melis maar alles, wat je zelf weet!“
 „Nou,“ — zei Melis — „ik wil 't wel graag. En Tine zal dat wel kunnen, want zij kan mij ook goed versjes leeren!“
 „Maar, moe, we moeten nu eerst naar vader Minken: meneer boven heeft het gezegd. Kom dan, Melis!“

Zij vatte weer zijn linkerhand, en daar gingen ze.

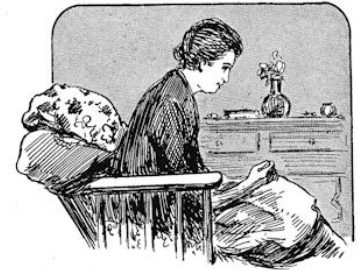

Ze stapten de schoenmakerij binnen.
 „Vader, daar zijn we. — Dit is Tine van hierover en ze heeft mij een mooi liedje geleerd, en meneer van boven zei, dat u 't eens moest hooren. En moeder ook. Waar is moeder —? Moedeeder!
 — — — Kom eens hie-ier!“
 „Begin maar!“ — zei vader — „dan komt je moeder well!“
 Ze zongen en speelden samen, en ze zongen samen, maar moeder kwam niet.

„'t Gaat mirakelsch mooi!“ — zei vader — „maar nu moet je maar weer heengaan!“
 Tine wou graag zoo gauw mogelijk hier vandaan, en vatte alweer Melis' linkerhand.

„Kom maar, Melis!“
 Juist waren ze midden op 't plein, toen moeder Minken de deur opende en riep:

„En Melis, mijn jongen, ken je dien Heer in den hemel?“ vroeg moeder.
 „Nee, juffrouw! dat heeft Tine mij niet gezegd!“
 „Heb je dan nooit van den Heer in den hemel gehoord?“
 „Nee, juffrouw!“
 „Ook niet van den Heere Jezus?“
 „Nee, juffrouw!“
 Tine stond verbaasd te kijken en zei:

„Wat dom! wat dom!“
 Dat hij ver bij andere kinderen achterkwam, wist hij allang, maar dat Tine hem dat zei, vond hij te erg.
 „Nou, als jij een lamme hand had, zou je nog wel dommer wezen! Nietwaar, juffrouw?“
 „Zeker, mijn jongen! jij kunt dat niet helpen. En Tine mag nooit weer zeggen, dat jij dom bent. Want als je dom was, zou je niet zoo mooi kunnen spelen!“
 Dat streefde hem. •
 „Nou, hoor je 't dan nou, Tine, wat je moe zegt?“

„Melis, jij hier! En laat die meid naar d'r eigen huis gaan!“ Geschrokken, liet Tine dadelijk los, maar Melis ging toch met haar mee. En de moeder riep: „Hier, zeg ik je!“
 Maar de jongen stoorde zich daaraan niet. En toen kwam vader in de deur.
 „Melis!“
 „Ja, vader!“
 Nu keerde Melis terug. En Tine liep zoo hard ze kon naar moeder, en begon van ontsteltenis te huilen.
 „Maar, kind! wat nou?“
 Ze kon geen naam geven aan haar verdriet. Ze had zoo iets akelig gezien en gehoord, iets heel naars. Thuis was er daar niets van, en bij mijnheer en juffrouw boven ook niet.
 „Heeft Melis je kwaad gedaan?“
 „Nee, moe! Melis niet!“
 Eindelijk kon ze 't zeggen, en ze vertelde, hoe de baas had gedaan, en hoe leelijk Melis „Moedeeder!“ had geroepen, en dat de vrouw zoo verschrikkelijk deed en dat Melis nóg niet wilde. Maar voor zijn vader was hij bang.
 „Ja, kind, ik begrijp je well!“
 Heel den dag dacht Tine aan Melis, en ze vertelde alles aan Jane en 's avonds aan vader. Ze had medelijden met Melis, omdat hij niet een lieve moeder had en omdat hij niets van den Heer wist. En toen ze 's avonds, vóór ze ging slapen, bad, dacht ze aan Melis. Zij begreep, hoeveel zij had, dat Melis miste, en zei:
 „Lieve Heer! maak ook Melis gelukkig!“

IV.

Wat en hoe Tine Melis leert.

Den anderen morgen was Melis vroeger op 't plein dan gewoonlijk. En zodra de kinderen naar school waren, begaf hij zich naar den overkant, vlak voor de woning van Reeder en

begon daar heel zacht het gisteren van Tine geleerde liedje te spelen. Dat deed hij met opzet, daar.

Reeder hoorde 't en begreep. Gisteren had hij de beide kinderen over 't plein zien gaan, en de ruwe stem van Melis' noeder gehoord, en daarna den vader in de deur zien komen. En later had hij het ongelukkige jongetje niet meer gezien en gehoord. Mocht toen zeker heel den dag niet meer buiten. Maar nu hoorde hij hem vlak onder 't raam spelen en begreep hem. Hij schoof het raam op, boog zich over de vensterbank en zei zacht: „Dag Melis! — Wil je een boodschap voor mij doen?”

„O, heel graag, meneer. — Mag ik boven komen?”

„Zeker!”

In een ommezen was hij de trap op en in de werkkamer. „Dag, meneer! 'k ben blij, dat ik hier ben. En als ik de boodschap gedaan heb, mag ik hier dan terugkomen en bij u blijven?”

„Zeker!”

„En komt Tine ook weer hier?”

„Zal wel. Maar zij is naar school!”

„Weet ik wel. Maar als de school uit is. Want ze zou mij leeren!”

„Weer liedjes?”

„Nee, wat anders. Van een heer in den hemel. D'r moeder heeft het haar geleerd, en ik denk, dat het heel mooi is. Weet u het ook?”

„'k Denk van wel. En zeker is 't mooi. Maar loop nu eerst even naar mijnheer Jorris!”

„En vragen, of er wat is?”

„Ja, maar hem dit overhandigen. Voorzichtig, hoor!”

Hij stak zijn muziekinstrument in de bloese, nam het pakje aan en zou gaan. Maar juffrouw Reeder kwam de werkkamer binnen.

„Zou Melis even voor mij een boodschap kunnen doen?”

„Jawel, juffrouw, 'k moet toch voor meneer!”

„En juffrouw Wagenaar van beneden heeft ook een boodschap!”

heel sterk en vlug, en doen altijd dadelijk alles, wat God zegt!”

„Ja, — zei Tine, „en ze spelen op gouden trompetten in den hemel. En zij zingen zoo mooi, als geen mensch het kan. En ze zijn blij, als de kinderen gehoorzaam zijn en doen, wat de Heere zegt — — —”

„Je zou van een heer in de lucht vertellen, Tine!”

„Nu ja, van God den Heere in den hemel. Hij woont daar heel prachtig en 't is er altijd Zondag en feest. En een heeleboel kinderen zijn er, o, zooveel, dat ze niet te tellen zijn, en die spelen op gouden trompetten!”

„Op mondharmonika's ook?”

Dat wist ze niet. Ze vroeg mijnheer en deze zei:

„Zeker, op gouden mondharmonika's ook. En weet je wat zoo mooi is? — Die een lamme hand hebben, en dáár komen, hebben daar geen lamme hand meer. Daar zijn ze heelemaal gezond, en van pijn en verdriet weten ze daar niet!”

Dat was voor Melis van nog grooter belang dan gouden mondharmonika's en trompetten.

„Dan zou 'k daar wel heen willen! Maar hoe kom je daar? Met een vliegmesien?”

Gelukkig werd er beneden geklopt, en wist Tine, dat ze bij moeder moest komen. Ze ging heen, en nauwelijks was ze op de trap of Melis vroeg:

„Is 't waar, meneer, wat Tine zegt? — Of weet ze het zelf niet goed? Maar haar moeder zal 't wel goed weten!”

„Ja,” zei Reeder, — „haar moeder weet het heel goed, en die zou 't je ook alles wel duidelijk kunnen zeggen!”

„Weet u 't niet, meneer?”

„Jawel, maar — — — ik moet mijn gedachten hebben bij mijn werk. En juffrouw Wagenaar kan 't veel mooier vertellen dan ik.”

Hij legde zijn werk neer.

„Kijk eens, Melis! — je weet toch wel, dat God alles maakt heeft: de zon, de maan, de sterren, de wolken, de boomen en bloemen, de visschen en vogels en alle dieren, en de menschen ook. God heeft mij ook gemaakt en jou ook. Daarom heeft God recht op ons. Als een jongen een vlieger maakt, is 't

En paar minuten later stond hij bij den ruststoel van de juffrouw beneden.

„En juffrouw, als Tine uit school komt, gaat ze dan weer naar meneer boven? Want ze zou me weer leeren.”

„'k Zal 't ze zeggen, hoor, dat je daar op haar wacht!”

Melis deed snel zijn boodschappen, bracht de drie centen, die hij daarvoor van meneer gekregen had, bij vader in zijn spaarpot en stapte muziekmakend over 't plein naar zijn vriend in de werkkamer.

„Meneer, is Tine al uit school?”

„Nee, nog niet; maar ze zal wel gauw komen!”

Een halfuur later kwam ze de trap op, groette mijnheer en zei:

„Melis, daar ben ik. Nu moet je dáár gaan zitten! Maar eerst je pet af. Zóó! en de handen zóó! Want je moet goed luisteren!”

Hij deed onderdanig, zooals ze zei en zij begon:

„Van den Heer in den hemel. Weet je wel, waar de hemel is?”

„Dat is toch de lucht! Als 'k dát nog niet wist!”

„Ja, maar nog veel, veel hooger. Hoog boven de wolken en de sterretjes. En 't is daar o, zoo mooi! Zoo mooi als je 't niet denken kunt. En ze spelen daar op gouden trompetten.”

Wat zette 't muzikante oogen op!

„Op gouden trompetten? Wie?”

„De engelen en de kinderen!”

Wat wist Melis van engelen?

„Tine, wat zijn engelen?”

Daar zat ze! Ja, wat moest ze nu zeggen? Zij meende, dat ze heel goed wist, wat engelen waren, maar nu in eens scheen ze het niet te weten. Toch zei ze:

„Wel, weet je niet eens wat engelen zijn? — Engelen zijn engelen!”

Melis trok de lip op en zei:

„Nou weet ik het nóg niet!”

Doch mijnheer, al was hij druk bezig, scheen ook mee te doen en zei:

„Engelen zijn heilige wezens, die op mannen lijken. Zij zijn

zijn vlieger, dan heeft hij er recht op, en mag er mee doen, wat hij wil. Dat begrijp je immers wel?”

„Nou, dat kan een kind wel begrijpen!”

„Zeker wel. En God heeft de eerste menschen, Adam en Eva — — —”

„Ja, van Adam en Eva heb 'k wel eens gehoord!”

„God heeft de menschen goed gemaakt, zonder eenig gebrek, en zóó, dat ze alles konden doen, wat Hij van hen vroeg, dat ze altijd in alles gehoorzaam zouden zijn en nooit kwaad doen. En dan zouden ze altijd blijven leven en gelukkig zijn in den mooien, grooten tuin, waarin ze woonden. — Maar ze werden ongehoorzaam: ze aten vruchten van een boom, waarvan ze niet mochten eten. Voor straf werden ze weggejaagd, en nu zouden ze niet blijven leven. — Zoo kwam de ongehoorzaamheid, de zonde, en de ziekte en pijn en de dood in de wereld. Nu zijn alle menschen zondaren. Daarom moeten we allen sterven, en daarom zijn er zooveel ziekten en pijnen —”

„En mijn lamme arm — — — Is dat ook van de zonde? En dat doet pijn! nou! — Maar hoort u wel, dat moeder roept? — Nou moeten we eten!”

Hij groette en maakte snel, dat hij thuis kwam.

V.

Wat Melis met zijn eene hand kan.

Op het plein lag een stapeltje oude planken. De kinderen hadden er op en omheen gespeeld, maar waren nu naar de namiddagschool. Nu was 't plein weer voor Melis alleen. Ja, maar de planken ook; hij kon daar op zitten als op een tuinbank.

Hij zat daar rond te kijken naar allen, die over 't plein kwamen. Hij zag van zijn makkers, die een vak leerden, timmerman,

smid, schilder, loodgieter, die hadden geen lammen arm; die konden werken, en hij niet. Daar mopperde hij in zich zelf over. Die hadden toch ook veel zonde gedaan, met zoogoed als hij, maar zij hadden geen lammen arm. Of had hij veel meer kwaad gedaan dan zij? —

Maar zie je, — als 't tenminste waar was, wat Tine zei — daar boven in den hemel konden ze zoo'n lammen arm weer beter maken. En als hij dan twee goede armen en handen had, dan zou hij op de fluit spelen. Op de fluit ging het veel mooier, en 't was veel kunstiger. Ha, en dan later op 'n trompet, zooals van 't stedelijk orkest. Die waren van zilver. Maar in den hemel was 't nog mooier: daar speelden ze op gouden trompetten.

Hé, hoe was dat versje van Tine ook weer? — O, ja — — De Heer, die zoo teeder — —

Hij begon te spelen en herhaalde driemaal de beide liederen, die Tine hem had geleerd. Toen wandelde hij, op zijn instrument spelend, tot onder 't bekende raam. Het stond open en Reeder kwam er voor en zei zacht: „Je mag wel komen!”

Dadelijk stevende Melis naar boven.

Reeder was aan een houten nap of schaal bezig. 't Antieke stuk was gebroken, en hij had het weer heel gemaakt. Maar de lakverf was ook hier en daar geschonden en ook dit moest bijgewerkt worden. Daarvoor stonden er verschillende potjes met verf op de werktafel. Wat zat Melis daar naar te kijken. En terwijl Reeder hier en daar wat penseelde, dacht hij: misschien zou Melis wel goed met het penseel kunnen omgaan. Hij had daar nog een oud potje staan, waar de menschen allang om gevraagd hadden. 't Was nog van hun overgrootvader, maar 't zag er leelijk uit. Hij had beloofd het wat te kleuren, maar was er nog niet aan begonnen. Als Melis dat eens deed! Dat zou hij misschien met zijn linkerhand goed kunnen. Maar, dan moest hij eerst proberen op een waardeloos kruikje, zooals er daar meer stonden.

„Vind je dat geen mooi werkje, Melis?”

„Ja, meneer!”

„Zou je 't ook willen probeeren?”

„O, meneer, 't loopt er af!”
Reeder kwam er naar kijken, vond het werk heel aardig en zei:

„Laat maar loopen! Tot aan den bodem toe, en dan onderstboven houden, dat de verf weer terugloopt!”

Hij stak een stokje in den hals van 't kruikje, om — zonder de verf aan te raken — gemakkelijk het kruikje onderstboven te houden. Nu kon Melis met zijn linkerhand de verf naar verkiezing laten gaan, en de verschillende kleuren begonnen allerwonderlijkst naast elkaar en door elkaar te loopen.

„O, meneer, wat wordt het nu mooi!”

Ja, dat vond meneer ook, en liet hem doen. Doch langzamerhand droogde de verf en bleef waar ze was.

„Vindt u 't mooi, mijnheer?”

„Ja, heel mooi! — We zullen 't nu eerst eens goed droog laten worden, en dan doe je morgen met dat oude potje net zoo!”

Wat was die Melis in zijn schik, dat hij zoo iets wondermoois had gemaakt.

„En wat zal Tine wel zeggen, meneer! Want Tine komt toch zeker wel, als ze uit school is? Want ze zou me weer leeren!”

Met een glans op zijn gelaat en een gelukkig glimlach om den mond zat hij naar 't mooie kruikje te kijken. En dat was nu zijn werk! Hij, met zijn lamme hand, had het zoo mooi gemaakt! Roerloos zat hij 't te bewonderen en te genieten.

Eindelijk kwam Tine.

„Kijk eens, Tine! Ik gedaan! Ik, met mijn ééne linkerhand!”
Ze sloeg de handen in elkaar.

„Jij? — Jij alleen? — Zonder meneer?”

Reeder zei, dat Melis het alleen gedaan had.

„Nou, dan heeft een engel je geholpen!”

Wat voor praat was dat nu, vond Melis.

„Hier is geen engel geweest, nietwaar, meneer?”

Dat betekende niets, vond Tine.

„Engelen kunnen we niet zien, nietwaar, meneer?”

O, dacht Melis, dat is wat anders, dan is 't mogelijk.

„Ja, graag mijnheer, maar 't zal niet gaan met één hand!”

„Jawell! Kijk, ik zet dit kruikje op een voetstuk, en als 't dan noodig is, kun je dat met je linkerhand verzetten!”

„Ah ja, dan kan het!”

Reeder wees hem een plaats aan, zette daar de benodigdheden neer en zei:

„Zie zoo! Begin nu maar.

Ik zal er niet naar kijken; je

maakt het maar zoo mooi als je kunt!”

Reeder begon aan zijn eigen werk, en liet Melis maar doen naar welgevallen. En hij beschikte nu naar hartelust over rood en blauw, groen en geel, paars en zwart en bruin, en over een afzonderlijk penseel in elk verpotje. Nu probeerde hij de eene, en dan de andere kleur en maakte figuren naar eigen keus.

Maar hij smeerde er de verf te dik op, en nu begon ze te loopen.

„Is 't waar, meneer? Kunnen engelen ons helpen, zonder dat wij ze zien?”

Mijnheer knikte ernstig en zei:

„Zeker wel! Vaders of moeders laten wel eens hun kind, dat nog niet schrijven kan, een klein briefje schrijven. Dan houden ze de hand van 't kind vast!”

„Dat heeft mijn vader wel eens met mij gedaan!” zei Melis.

„En mijn vader met mij ook wel!” zei Tine.

„Nou,” — zei Reeder — „zoo kan een engel met mijn hand, en met Melis zijn hand ook doen!”

Dat begreep hij, en hij werd er een beetje bleek van, als hij dacht, dat een engel zijn hand had bestuurd. Ja, hoe kon het kruikje anders zoo mooi wezen?

Hij zat stil naar de lucht te kijken. Wat was er daar veel in de lucht, in den hemel! Maar je kon er niets en niemand zien. Anders zou hij 't ook wel geweten hebben. Dat Tine dat wist.

„Tine, ga je me nu weer leeren?”

„Ja, maar moe zegt, dat moe 't beter kan, en dat ik je moest halen. Mag 't wel, meneer?”

„Ja, dat is 't allerbeste. Niemand kan Melis zoo goed leeren als je moel!”

Dat geloofde Melis ook en ging met Tine naar beneden. Van de engelen was 't al zoo mooi, 't andere zou misschien nog mooier wezen.

Voi verwachting ging hij met Tine mee. En ja, zij wou wel graag hem leeren. En wat luisterde hij, als zij vertelde!

VI.

Waarom komt Melis nooit meer?

Wat was Melis al vaak bij juffrouw Wagenaar geweest, en wat was hij al goede vrienden met haar. Wat had ze hem al veel verteld, als hij bij haar rustbed zat. En wat deed hij graag iets voor die vrouw, die altijd daar maar liggen moest, alleen, als de kinderen naar school waren.

Wat had hij nu al veel geleerd! Wat wist hij nu al veel uit den Bijbel! En vooral van den Heere Jezus!

Hij had haar gezegd, toen hij voor 't eerst bij haar kwam, dat de Heere God in den hemel boos op hem was, omdat hij

zoo vaak ongehoorzaam was geweest en zonde had gedaan. En daarom had hij een lamme hand.

„Och, niet waar, lieve jongen!” — had ze gezegd — „de Heere God in den hemel heeft je lief, o, zoo wonder lief! Hij denkt altijd aan je, om je te helpen en je gelukkig te maken!”

Wat wist hij nu veel! Dat de Heere in den hemel hem lief had! Dat Gods eigen Zoon aan 't kruis was gespijkerd om onze zonden. Dat God, om Jezus' wil, ook zijn zonden, al zijn zonden, wilde vergeven, en er hem van wilde reinigen. Dat die Heere Jezus nu bij den Vader in den hemel was, en voor hem bad, en in alles hem wilde helpen, om altijd gelukkig en blijde te zijn,

De jongen had zich dadelijk omgekeerd, alsof hij niets meer van haar wilde weten, maar toch gefluisterd: „Ik mag niet van vader!”

Tine had hem twee keer verrast om den hoek van de straat en hem gevraagd:

„Melis, waarom kom je nooit meer?”

En dadelijk had hij een gezicht gezet, of hij zou gaan huilen, en was weggegaan.

Dat de jongen verdriet had, was zeker, en daarom hadden de Wagenaars en de Reeders medelijden met hem. Want zij konden zich wel een beetje voorstellen, hoe 't in 't schoenmakersgezin toeling. Minken zelf stond bekend als een man, die veel dronk, hoewel nooit iemand hem in besonken toestand had gezien. Of zijn vrouw ook altijd dronk, betwijfelde men, maar een paar malen had men haar dronken langs de straat zien zwaaien.

Daar kwam bij, dat de baas altijd goed gekleed was, en de klanten naar behooren te woord stond; maar de vrouw zag men altijd in verstenen en vuile kleeding, en zij snauwde de menschen af alsof 't straathonden waren.

Dat het daar geen aangenaam huishoudentje was, kon elk wel begrijpen. En geen wonder was het, dat Melis van 's morgens tot 's avonds zijn troost op straat zocht. De stakkerd beleefde thuis bijna niets dan verdriet. Zijn moeder gaf niets om hem, en ze zou hem als een bedelaar in lompen door de stad hebben laten loopen. Doch vader, gelukkig nog, zorgde, dat hij als een burgerjongen zich kon kleeden. En dat hij er zelf van hield, zich goed te wasschen, en zijn kleeren rein en net te houden, was aan alles goed te zien. Anders zou Tine hem op een afstand gehouden hebben.

Waarom dan Melis niet meer bij de vrienden kwam? Vader en moeder waren altijd gewoon geweest te vloeken, en Melis had het dus goed geleerd. Maar den eersten keer, dat Reeder het hoorde, had deze den jongen onder 't oog gebracht, wat een groote, leelijke zonde het was. Van dat oogenblik was Melis op zijn hoede, dat hij geen vloekwoorden meer zei. Maar nu begon hij op te merken, dat vader en moeder zoo vloekten. En hij

en om altijd 't goede te doen, en dat hij eeuwig bij Hem en bij de engelen en alle kinderen Gods in de heerlijkheid zou zijn.

De vrouw leerde hem ook, wat bidden was, en dat de Heere ons alles kon geven, wat we van Hem vragen. En zij had soms met hem gebeden. En soms moest hij haar iets voorlezen uit den Bijbel en zij hielp hem dan, omdat hij o, zoo gebrekkig las.

Melis dacht veel daarover na, wat juffrouw Wagenaar hem had geleerd, en hij dacht nu anders en deed nu anders. Want hij wist nu, dat de Heere hem altijd zag, en wist, wat hij dacht, en wat hij zei. En hij wist dat de Heere hem overal kon bewaren, en helpen, want dat de engelen daartoe altijd gereed waren.

Maar in eens kwam Melis niet meer bij Reeder en ook niet bij de Wagenaars. Een heelen dag niet; een heele wéek niet; een heele maand niet.

Was hij ziek? — welneen, ze zagen hem alle dagen buiten, maar óf vlak voor zijn huis, of de straat op om een boodschap. Maar over 't plein kwam hij niet meer en allerminst in de nabijheid van de woning der bekende vrienden.

Reeder vermoedde, dat zijn ouders, die van geen godsdienst wilden weten, den armen jongen een geduchte afstraffing hadden gegeven, en hem verboden hadden, geen voet meer in de bekende woning te zetten. Juffrouw Wagenaar vermoedde hetzelfde. Zij wist, met welk een ernst en belangstelling de jongen telkens naar haar had geluisterd en steeds had hij graag nog meer willen weten. Misschien was hij er zóó vol van geweest, dat hij er met zijn vader en zijn moeder over gesproken had.

En van eeuwige dingen wilden die menschen niet weten, en vooral niet, dat hun eigen jongen hun daarvan sprak. Daarom zouden ze hem nu zóó goed de les gelezen hebben, dat hij in de nabijheid van zijn oude vrienden zich niet meer waagde.

Ja, maar ook zijn beide vriendinnetjes, Jane en Tine, scheen hij te moeten ontwijken. Want eerst had Jane getracht, eens met hem te spreken. Zij vroeg:

„Melis, waarom kom je nooit meer bij ons? En bij mijnheer boven kom je ook nooit meer!”

had het zelfs gewaagd te zeggen, dat mijnheer Reeder gezegd had, dat je niet vloeken mocht, en dat vloeken de allerlelijkste en allerlaagste zonde was. Toen had moeder hem uitgelachen en vader had boos naar hem gekeken. Vader was lang boos gebleven, maar was er toch op verdacht, dat hij in tegenwoordigheid van zijn jongen niet meer vloekte. Toen Melis weer eens wat zei, dat mijnheer Reeder gezegd had, werd vader weer heel boos en zei:

„Houd jij de praatjes van die fijnen maar voor je zelf; ik wil ze hier niet hooren!”

Daarbij was het toen gebleven. Maar een paar dagen daarna kwam een jongen met schoenen, die gerepareerd moesten worden. Melis liet den jongen binnen, om met den baas te spreken. Maar de jongen misbruikte Gods naam, en Melis zei dadelijk: „Dat mag je niet doen!”

Vader had dat juist gehoord, en was schrikkelijk boos.

„Leelijke jongen!” — zei hij — „om zoo iets tegen mijn klanten te zeggen! — Ze zouden denken, dat ik een fijne was!”

— En ik verbied je, om ooit meer bij Reeder en Wagenaar in huis te komen! Heb je 't gehoord?”

„Ja, vader!”

„Nou, onthoud het! — Als je 't nog waagt, daar te komen, zál ik je!”

Reeder sprak soms met de Wagenaars boven over Melis, en ze overlegden dan, hoe ze misschien den ongelukkigen jongen konden helpen. Dat hij genoeg te eten kreeg, dat was te zien; maar zulk een jongen had aan goed eten en behoorlijke kleeding niet genoeg. Och, ze hadden zoo'n meelijden met hem, omdat ze wisten, hoe zijn jonge hart hongerde naar hooger dingen. En wat zou er van den jongen terecht komen? Want nu leerde hij totaal niets. En hij speelde nooit meer op zijn instrument, en zong nooit meer.

Reeder dacht hoe langer hoe meer aan zijn jonge vriendje. Wat kon hij toch voor hem doen? Bidden, ja. En dat deed hij veel. Maar die bidt, stelt zichzelf in den weg, waarin God het gebed kan verhooren. Dat deed Reeder ook, en verzon van alles, maar kwam niet tot een besluit. Doch daar eens viel zijn oog

op het potje, dat Melis zoo mooi beschilderd had, en — — hij wist, wat hij doen zou.

's Avonds, toen 't donker was geworden, stapte hij met het mooie potje de straat op, meermalen heen en terug langs de schoenmakerswoning. Hij hoopte op een geschikte gelegenheid, om 't potje daar binnen te zetten. En eindelijk, die gelegenheid kwam: de deur stond half open, en vlug sloop hij binnen en zette het potje op een bank. Toen gauw weg, alsof hij iets gestolen had. Wie weet of dat potje — — —

VII.

Baas Minken.

Een paar dagen later zat Reeder — terwijl hij aan zijn werk bezig was — nu en dan uit te kijken, of de schoenmaker haast de deur uitging. En ja, lang duurde 't niet meer, of baas Minken stapte er met iets in een zwarten doek op uit. Reeder kende dezen geregelden gang, daalde de trappen af en volgde hem op eenige afstand, tot hij na tien minuten loopens, hem de Damstraat zag ingaan. De Damstraat was een straat, die doodleiep tegen een groote wal, Minken zou dus straks denzelfden weg weer terug moeten.

Reeder bleef voor 't hoekhuis staan en deed, of hij heel veel belang stelde in de uitstalling van lederartikelen. Doch 't was er hem enkel om te doen, hier den schoenmaker te ontmoeten.

Eindelijk, daar kwam hij terug. En weer droeg hij iets in een zwarten doek. Reeder keek met het eene oog naar hem, en met het andere door 't winkelraam. Daar had je 'm!

„Dag, baas Minken!“ op een toon als van buurui.

„Dag, eh — meneer Reeder!“ een beetje verrast.

„Die artikelen maak je zeker niet?“

„Nee, nee! Da's fabriekswerk. — Soms een kleine reparatie; maar 'k doe 't liever niet!“

Ze waren al naast elkaar op stap naar huis. Baas Minken

Als de een den ander helpt

— zal 'k maar zeggen — geholpen? — Of heb jij 't heelemaal gedaan?“

„Bedeel je zoo'n bont gekleurd potje?“

„Ja zeker, dat bedoel ik juistement. Een prachtstuk!“

„Nou, dat heeft Melis alleen gedaan. 'k Had hem gezegd, dat hij 't alleen moest doen, geheel naar eigen believen. Ik vond het ook mooi!“

„Mooi? Praat je van mooi? 't Is de grootste kunst van de wereld!“

„Nou, dan had je de andere potjes moeten zien! Want hij heeft er meer gedaan. En die schaal! — Een antieke! — Hij heeft alles alleen gedaan!“

Baas Minken bleef staan, van verbazing.

„Wat zeg je? Nóg mooier?“

Hij stapte weer mee op.

„Zie je, Reeder, jij bent een vakman en ik ben ook een vakman. Ik zeg, dat het een prachtstuk is. Ik voel, dat het dat is. Weet je, die jongen zijn moeder voelt daar niks van. Daar moet je vakman voor wezen. Maar dat mensch is erg lammig. Maar — — apperdepo! — — als mijn jongen 't zelf gedaan heeft, dan is er uitkomst. — Weet je? Als vakman heb ik mijn vrienden en omdat ik het ding zoo mooi vind — — mijn eigen jongen zelf gedaan — — zou ik 't aan ze kadoo willen geven. Maar één ding kan je maar aan één geven, en daar zou ruzie van komen. Maar, zie je? — nou weet ik, dat hij meer kan maken. En nou zou hij — — ik zal — dat begrijp je? — — de potjes betalen — — nou zou hij er zooveel kunnen schilderen, als ik vrienden heb. Als de jongen 't zou willen, en als jij — — —“

„Nou, laat hij maar komen. En je hebt zelf wel een paar oude kruikjes, een potje of ander dingetjes, laat hij maar meebrengen, wat je hebt. Hij zal er wel wat moois van maken, en ik zal er wel wat op toezien!“

„Wat was baas Minken nu vriendelijk!“

„En zie je? — Och, die jongen z'n moeder, daar moet je je maar niet aan storen. Lammig, zie je! En soms nog erger. Maar je doet maar, of 't je eigen jongen is. — Nou, wel bedankt hoor!“

voelde zich vereerd; maar Reeder zei niets, en Minken zou praten.

„Ja, zie je, die jongen van me — — — een goeie, beste jongen — — — maar, al zeg ik 't zelf, een stakkerd. Maar ik kán 't niet gelooven, dat hij dat zelf gedaan heeft, — — — 't is een pracht om te zien. — — — Zeg nou ereis eerlijk: heb

jij — — — want ik kán 't niet gelooven. En toch — ik ben z'n vader — dat begrijp je! — — maar liegen doet de jongen anders niet. Maar met zoo'n lamme hand — — — z'n moeder is ook lammig — — ik kán 't niet gelooven! Als 't waar is, dan zeg ik: die jongen van mij is een senie. En hij zegt, dat hij 't zelf gedaan heeft, en dat jij hem niks geholpen hebt. Zie je? Dat zou 'k nou willen weten, — omdat het zoo'n ongelukkige stakkerd is — en hij houdt vol — — — en liegen doet hij niet, want dat heb ik 'm niet geleerd. Zie je? Heb jij hem een handje

Zij waren aan 't plein gekomen, en met een groet gingen ze van elkander, de één rechts, de ander links.

Een half uur later was Melis al weer bij Reeder op de werkkamer.

„O, meneer, ik ben toch zoo blij, dat ik weer mocht van vader. Maar ik heb er ook om gebid!“

„Ja, ik ook!“

„Ben u dan ook blij, dat ik weer hier mag zijn?“

„Zeker, o zoo blij!“

„En zou Tine ook blij wezen en Jane?“

„Vast net zoo blij als jij en ik!“

„Maar, mijnheer, ik ga toch niet naar beneden; niet naar de juffrouw. 'k Wil wel graag, maar 'k doe 't niet. Maar bij u mag ik wel komen. En vader wil graag, dat ik mooie potjes verf. Als 't mag van u!“

„Ja, en ik zelf heb ook heel wat, dat je beschilderen moet. Je moet dan geregeld hier komen. Alle dagen. Net of je naar school gaat!“

„Nou, dat wil ik graag!“

VIII.

Melis organist.

Melis was nu altijd bij Reeder op de werkkamer. 's Morgens kwam hij er en bleef er tot den avond. Maar 's middags ging hij bij zijn ouders eten. En Reeder zorgde, dat hij, als 't goed weer was, zoo nu en dan eens een boodschap voor hem had, opdat hij genoeg van beweging en buitenlucht zou kunnen genieten. De jongen begon ook al gauw wat te verdienen, en voor aanmoediging kreeg hij een paar maal 's jaars „opslag“. Vaak had Reeder niets voor hem te doen, maar dan liet hij hem maar allerlei dingetjes, waarover hij te beschikken had, beschilderen. Om werk te hebben zocht Melis naar allerlei waardeloze

dingen, zelfs gewone medicijnflesjes en zalfpotjes, bewerkte ze met een soort stopverf en beschilderde ze dan naar dat het hem inviel. Want Reeder, hoewel hij altijd een oogje op hem hield, liet hem maar begaan, omdat hij wel merkte, dat het ventje altijd goed met zijn gedachten bij zijn werk was.

Nu en dan mocht hij wat moois meenemen naar huis. Vader had daarvoor altijd zijn vrienden, en moeder wist er soms een goed prijsje voor te maken.

Reeder zelf kreeg ook een heele verzameling, maar hij wist niet, wat hij er mee doen zou. Tine en Jane mochten er soms wat moois uitzoeken, en 't overige liet hij Melis naar den zolder brengen.

De beide meisjes, nu ze grooter werden en 't drukker kregen, kwamen slechts nu en dan nog eens boven, en waren altijd goede vrienden met Melis. Maar van samen zingen en spelen op de mondharmonika kwam niets meer, omdat — het mooie instrument niet meer deugde. Heel wat tonen waren valsch geworden.

Samen zingen deden ze nog wel, en Tine zorgde dat hij er nu en dan een nieuw lied bij leerde. En een paar maal daags zat Melis altijd bij mijnheer en juffrouw Reeder aan tafel, als er uit den Bijbel gelezen en daar over gesproken, en gebeden en gedankt werd.

Mijnheer wou hem 's Zondags ook graag mee naar de kerk hebben, maar om zijn ouders ging dat nog niet. Doch juffrouw Wagenaar verzon wat.

„Hij is toch nog zoo klein, en ziet er net als een kind uit: hij kon best met de meisjes naar de Zondagschool gaan!”

Tine en Jane wilden hem wel graag mee hebben, en hijzelf wou o, zoo graag. Maar zijn ouders? O, maar Melis was soms ook een beetje slim. Hij vroeg den eersten den besten Zondag eenvoudig aan zijn vader, of hij wel een poosje met de meisjes mee mocht.

„Wel ja, jongen, waarom niet? Ga jij maar mee met de meisjes. Daar pas je beter bij dan bij de sterke, wilde jongens!”

Toch kwam hij niet in een meisjes-, maar in een jongens-

Van nu ging Melis altijd met mijnheer en juffrouw Reeder naar de kerk. Wat was 't kereltje daar rijk en gelukkig mee. Want hij had nooit naar de kerk gegaan. Hij vond het daar zoo wondermooi, en dan met al die menschen, die — meende hij — allen net zoo waren als zijn meneer en juffrouw, en zoo als juffrouw Wagenaar. Wat was dat orgelspel mooi, en 't zingen van al die menschen. Soms deed hij de oogen toe, en hoorde dan de hooge vrouwen- en kinderstemmen en dan dacht hij: hier zingen de engelen.

Ook naar wat de prediker zei, luisterde hij goed, en begreep er wel veel van. Wat hij hoorde, was het Woord van God, en hij geloofde, dat hij een kind van God was. Daarom was het hem, of zijn hemelsche Vader hier tot hem sprak.

IX.

Als Melis Tine mist.

In de omgeving kwam een verandering, die niet tot blijdschap stemde. Mijnheer Wagenaar, van beneden, moest een ander gedeelte van 't land bereizen, en dus moest hij met vrouw en kinderen verhuizen. Doch of hij dat een maand vroeger of later deed, kwam er niet op aan. En daar zijn zieke vrouw in den laatste tijd geregeld merkbaar vooruitging, hoopte hij, dat ze zóó goed zou herstellen, dat zij gemakkelijk heel de verhuizing zou kunnen meemaken. Daarom wachtte hij van de eene maand tot de andere.

Zoo was 't zomer geworden, en nu zouden ze dan maar gaan. Mijnheer en juffrouw Reeder hielpen — om 't hun vrienden gemakkelijk te maken — goed mee aan de verhuizing, en zelfs Melis deed er aan mee. Allen voelden, dat ze elkander zeer zouden missen, doch ze beloofden, dat ze spoedig elkander weer zouden bezoeken. En als Reeder en zijn vrouw gingen, zou ook Melis meegaan.

Eindelijk was de familie Wagenaar weg naar hun nieuwe

klas. En daar waren er, die hem kenden. „Meneer! Melis kan zoo mooi op de mondharmonika spelen!”

Ja, maar zingen kon hij ook! En luisteren allerbest. Wat hield de onderwijzer veel van hem. Ja, maar de jongens ook, omdat ze ook medelijden met hem hadden om zijn ongelukkigen arm.

De jongens verzonnen wat. Eén van hen had een mondharmonika, en bracht die mee naar de Zondagschool. Om Melis te laten spelen; dan kon meester 't ook eens hooren. En toen mijnheer hoorde, hoe mooi hij speelde, zei hij:

„Nu weet ik wat! Wij hebben hier geen orgel, en nu zal Melis spelen en wij samen zingen!”

Dat vond bijval, en allen vonden 't mooi.

„Maar,” — zei mijnheer — „dat instrumentje is te klein en te zwak van toon. Hij zou een grotere, een veel betere moeten hebben!”

Toen verzonnen ze samen, dat ze thuis elk om een dubbeltje zouden vragen, om voor dat geld een mondharmonika voor Melis te koopen. Den volgenden Zondag brachten de meesten een dubbeltje, en enkelen zelfs een kwartje mee. Als er meer noodig was, zou mijnheer dat er bij passen, en hij zou deze week met Melis het beste instrument, dat er was, koopen.

En óf er een mooi gekocht werd!

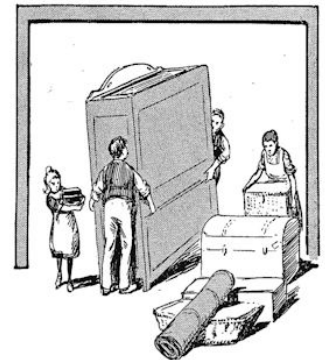
Maar nu noemden ze 't een mondogel, en Melis kreeg den naam van „De organist van de klasse”.

En Melis vond zelf goed, dat zijn mondogel daar bleef; dat meester het daar in de kast bewaarde.

Ja, en nu kwam vader te weten, dat zijn jongen organist was van de Zondagschool, en een heel knappe organist. Zijn jongen! Zijn half lamme jongen was nu al een kunstenaar in 't schilderen, en al een kunstenaar op 't orgel. Zijn jongen met alleen maar één hand, de linkerhand!

Ja, nu mocht hij ook mee naar de kerk, want dan zou hij ook wel gauw organist worden op 't kerkorgel.

„Zie je!” — zei baas Minken — „Ik ben een vakman! Ik voel daar veel voor. — Ik ben zijn vader! — Maar zijn moeder is maar lammig!”

woonplaats. Wat was 't nu stil beneden, en daarom boven ook. En voor Reeder en zijn vrouw en Melis was 't zelfs of de halve stad uitgestorven was, zóó leeg voelden ze 't. En al spoedig was 't beneden al weer bewoond, maar dat gaf niets: 't waren heel andere menschen dan hun vrienden, die er gewoond hadden.

Vroeger, als Melis bezwaren had, sprak hij daar altijd met Tine over, en als Tine 't wist, dan ook met Jane. En als de meisjes dan zelf geen raad wisten, vroegen ze moeder, en zoo hadden ze Melis altijd kunnen helpen en troosten.

Tegen Reeder en zijn vrouw zag hij hoog op. Maar nu hij de beide vriendinnen miste, en toch nog telkens allerlei moeilijkheden had, werd hij — uit nood — vrijer met mijnheer, en besprak nu met hem de zaken, die hij vroeger slechts met Tine afhandelde.

„Meneer, vader heeft zoo'n dikke lip, en — — —”
 „Zoo? Hoe komt dat? Door een wesp of bij gestoken?”
 „Nee, geslagen. Moeder heeft vader met den koffieketel tegen z'n gezicht — — — Maar vader heeft ze teruggegeven, nou!”

Reeder schrok er van. En dat Melis dat maar als iets ge-woons vertelde.

„Maar, jongen! gaat het er bij jullie zóó langs?”

„Ja, maar moeder had vader eerst al lang gesard. 't Is altijd ruzie bij ons. Moeder verteert te veel geld en vader weet niet waaraan. Als vader er niet voor zorgde, zouden we altijd met oude, vuile, kapotte kleeren loopen, want moeder zou alles laten verslampampen.”

Reeder keek hem afkeurend aan en zei:

„Melis, je moogt dat niet vertellen. Wie zijn vader en moeder liefheeft, kan niet verdragen, dat er kwaad van hen gesproken wordt. En in plaats van het kwaad te vertellen, zou hij 't bedekken. Jij moogt zoo niet spreken over je ouders!”

Melis kreeg wel een kleur, maar toch wilde hij zich verdedigen.

„Maar, meneer, moeder houdt heelemaal niet van mij. Als vader niet op mij paste, zou ik er soms leelijk van langs krijgen!”

„Zoo? Maar ik denk, dat jij niet van je moeder houdt, en dat zij dat wel allang weet, en dat zij daarom niet van jou houdt. Ik vrees, dat je vaak je moeder ongehoorzaam bent geweest, en dat je dat durfde, omdat je wel wist, dat je vader het toch voor je opnam. Maar God eischt van je, dat je in alles vader en moeder zult gehoorzamen; moeder ook. Als je dat doet — zegt de Heere — dan zal het je wél gaan op aarde, maar als je ongehoorzaam bent, zal het je slecht gaan. Jij behoort je vader lief te hebben en te eeren; maar jij behoort evenzeer je moeder lief te hebben en te eeren en 't haar in alles aangenaam te maken. Dat móét je doen. En zoolang je dat niet doet, moet je jezelf voor een slecht kind houden, voor een slechts mensch, en je niet verbeelden dat je nogal een flinke jongen bent!”

„Ja,” — zei Reeder — „ik vergeef het je graag, en ik wil maar liefst denken, dat je anders gedaan zoudt hebben, als je 't maar geweten had!”

„Dat zou 'k ook, meneer, zeker! En 'k zal nu ook anders!”

„Nou, dan denk ik, dat alles nog goed terecht zal komen. En dan kan de Heer 't ook wel maken, dat jij en je moeder samen heel gelukkig zult zijn. Je moet maar veel daarom bidden. Want je weet wel, de Heer Jezus heeft zelf gezegd: Die bidt, ontvangt. Dus maar veel bidden, Melis!”

Hij knikte met het hoofd, en toen hij al een poosje weer gezeten had, zei hij:

„Ja! Want dat bidden helpt, weet ik!”

X.

Zijn eerste logeerreisje.

In 't voorjaar daarna maakte Reeder een reisje naar de verhuisde vrienden. Dezen woonden buiten in een heel mooie, gezonde streek, in een net huisje. Reeds den vorigen zomer had juffrouw Wagenaar in een brief aan Reeder en zijn vrouw zeer het mooi van de omgeving geroemd, en hun uitgenoodigd, spoedig maar eens over te komen.

Nu ging Reeder alleen, doch slechts voor een dagje, om daar eens alles in oogenschouw te nemen en te overleggen, of ze daar in den zomer niet eens een paar weken zouden kunnen logeeren. 't Bleek, dat de Wagenaars dit even graag wilden als Reeder en zijn vrouw. En dus werd afgesproken, dat ze dan maar zouden schrijven, wanneer ze kwamen.

Tine had graag, dat Melis dan ook mee kwam en zijn mond-orgel meebracht; ze zouden dan samen buiten kunnen zingen en spelen. Moeder Wagenaar zag goed in, dat de meisjes het heel druk zouden hebben, als Reeder en zijn vrouw kwamen, en zei, dat het beter was, dat Melis alleen eens een paar

Helaas, zóó had nog nooit het iemand Melis voorgehouden. 't Was alles nieuw voor hem, en daarom zeer vreemd. Hij geloofde wel, dat mijnheer gelijk had, en dat het beter, veel beter zou geweest zijn, als hij anders jegens zijn ouders en vooral jegens zijn moeder zou geweest zijn. Doch schuld erkennen is moeilijk, en schuld bekennen, nog veel, veel moeilijker. Dat bleek ook nu.

„Maar, mijnheer, als u zoo'n moeder had gehad, dan zoudt u ook wel anders — — — U zoudt maar een dag bij ons in huis moeten zijn, nou, dan zou u 't wel weten, en wel anders praten!”

Reeder schudde het hoofd.

„Nee, Melis, jongen, jij weet het niet. Jij kent nog te weinig Gods Woord en Wet. Nergens in den Bijbel staat, dat een kind zijn ouders moet gehoorzamen, eeren en liefhebben, mits dat die ouders goed en zonder gebreken zijn. Maar God zegt: Gij, kinderen, zijt uw ouders gehoorzaam in alles; want dat is den Heere welbehaaglijk. De Heere heeft er Zijn blijdschap in, als kinderen hun ouders liefhebben en gehoorzaam zijn, al zijn die vader of moeder niet zoo, als zulk een kind dat wel zou wenschen. En omdat de Heere daarop bijzonder let, en er zich in verblijdt, daarom zegent Hij zulke kinderen op bijzondere wijze. En daarom, Melis, dat moet anders bij jou worden. Jij moet inzien, dat je er slecht aan gedaan hebt. En je moet je moeder en vader om vergeving vragen, en je met allen ernst voornemen, om voortaan te doen, wat den Heere aangenaam is. Gehoorzamen dus, en eeren en liefhebben. En voor God moet je je zonde belijden, en ernstig en voortdurend Hem bidden, dat Hij je in alles gehoorzaam maakt aan zijn Woord en Wet.

En nooit mag je aan iemand zoiets van je ouders vertellen, als je mij verteld hebt!”

Och, daar zat Melis te huilen. En toen hij zoo een poosje gezeten had, stond hij op, ging aarzelend om de tafel heen naar Reeder en stak hem de hand toe.

„Meneer, wil u 't mij vergeven? En ik zal alles doen, zooals u 't zegt. En 'k zal ook anders tegen moeder zijn!”

daagjes kwam. Daarmee was Tine tevredengesteld, en zou men ook Melis kunnen blij maken.

Met wat een goede tijdingen kwam Reeder thuis. Juffrouw Wagenaar was al zoo aangesterkt, dat ze al halve dagen op kon zijn. En wat waren Jane en Tine groot geworden! En mooi dat de wereld er nu al was! Hoe zou 't dan wel in den volten zomer zijn. Wagenaar reisde nog altijd, doch kon meestal 's avonds weer thuis zijn. En zijn salaris was verhoogd.

Voor Melis was 't van 't grootste belang, dat hij eens een paar dagjes daar zou logeeren. Wel, wat had het ventje daar een opzet mee.

„En, meneer, dan zal ik ruwe vaasjes koopen en heel mooi beschilderen en voor allemaal een paar meebrengen!”

Doch hij was nog nooit op reis geweest; hij had vaak genoeg spoorreinen zien rijden, maar nog nooit er een eindje mee gereden.

„Als ik 't dan maar alleen vinden kan, meneer! 'k Zou d'r eerst al eens moeten geweest zijn, om den weg te weten!”

Reeder was ook niet zonder bezwaar, omdat er op een zeer druk station overgestapt moest worden, en Melis nog nooit op reis was geweest.

„Nou, misschien breng ik er je dan wel even naar toe. Als jij dan maar alleen terug kan komen!”

„Nou, als 'k er maar ééns langs was geweest, zou 'k best den weg terug kunnen vinden!”

't Was een mooie zomermorgen in Juni, toen Melis al vroeg bij Reeder aanbelde en binnengelaten werd. Wat zag het half lamme ventje er voor zijn doen piekfijn uit.

„Van vader en moeder heb ik al afscheid genomen, en als u dus klaar bent, kunnen we dadelijk gaan!”

„Zoo, dat is goed, en je vaasjes heb je gister immers al goed ingepakt?”

„Ja, meneer, 't pak staat gereed!”

Juffrouw Reeder had er schik van, dat Melis nu zoo genoot en zooveel genieten zou. Zij liet de beide reizigers uit en keek

ze na. Maar ze keek ook even naar den overkant van 't plein, om te zien, of baas Minken en zijn vrouw ook niet hun jongen na stonden te kijken. Doch de deur wás dicht en bleef dicht.

„Wat rare, onverschillige menschen! — dacht ze en ging naar binnen.

En, zoo waar, toen Reeder en Melis aan 't station kwamen,

stond moeder Minken daar. Schuchter naderde ze Reeder en zei:

„Ja, mijnheer, ik zei: dat wil ik nou eens zien. Mijn jongen met de spoor meel! Nou, ik gun het hem van harte. Hij wordt beter! Al beter en beter. Och, 't is een ongeluk, een stakkerd, maar hij wordt goed!”

Melis had eens rondgekeken naar al 't nieuws hier. Maar nu kwam hij naar moeder.

„Moeder, 'k ben heel blij, dat u hier gekomen bent. 'k Had

en 't weer was allerkostelijkst. Wat een heerlijke wandeling was het.

„En, meneer, moeder is op en voelt zich heel goed, en vader is heel vroeg op reis gegaan, en zal nu eens niet van avond, maar vóór twee uur thuiskomen. Omdat u nu komt!” vertelde Jane, en Tine vulde aan:

„Ja, maar ook, omdat Melis nu komt!”

Er werd al wandelend druk gebabbeld. Melis, die nog nooit uit de stad was geweest, zag heel veel nieuws en had telkens wat te vragen. En Tine was altijd dadelijk gereed, om zijn vragen te beantwoorden.

Wat toonde moeder Wagenaar een blijdschap met de beide gasten. De koffie geurde al 't heele huis vol. En wat had ze veel te vragen, ook aan Melis, en al zijn antwoorden schenen haar te verblijden.

Maar in eens schokte er iets in hem. Juffrouw Wagenaar had ook aan mijnheer Reeder veel gevraagd, doch allereerst naar zijn vrouw. Maar hem had zij niet gevraagd naar zijn vader en moeder. Bij de aankomst hadden de beide meisjes allereerst mijnheer gevraagd, hoe 't met zijn vrouw was, maar hem, Melis, niet gevraagd naar zijn vader en moeder. 't Was net, of hij geen vader en moeder had. En was dat maar zoo! Niemand scheen zijn ouders te durven noemen. O, wat was dát naar! Wat was dat árm!

Heel gezellig nuttigden ze het twaalfuurtje, en daarna zei moeder, dat Tine nu maar eens met Melis een wandelingetje moest doen, en hem al 't mooi buiten laten zien. Maar 't mocht niet te lang duren, want vader zou al gauw thuis komen. Ze gingen dadelijk.

„Zeker allereerst het bosch even in, nietwaar, Melis?”

„Ja, dat is goed!” zei Melis op een toon, die verried, dat hij met heel iets anders vervuld was. Hij was nu bij zijns gelijke, bij Tine, die hij altijd alles had durven zeggen, en die hem altijd zoo goed begreep, en dan meelijden toonde.

Ja, ze gingen naar 't bosch, maar daar bleven ze staan, omdat ze zoo druk praatten, dat ze vergaten de beenen te verzetten. Want hij vond het zoo verdrietig, dat vader en moeder

niet gedacht, dat u dat doen zou. Maar 'k ben er blij om. En is vader hier dan niet?”

„Jouw vader? Die hier? Ja, als er geen kroegjes waren tusschen thuis en hier!”

„Vader zei het toch, dat hij aan 't station zou zijn!”

„Ja, dat zei hij! — zeker zei hij dat! Maar daarom ben 'k óók gegaan, om te zien, of hij 't doen zou. Hij zei het, — ja, — en hij zal hier ook wel komen, — vast well! — maar over een uur, of over twee uur, als jij allang daar ginter zit. Ja, jouw vader — — —”

„Instappen, dames en heeren!”

Gauw een paar handdrukken, ingestapt, 't portier dicht, en daar ging de trein — — —

Tot hij niets meer in de verte kon onderscheiden, wuifde Melis zijn moeder toe. Toen zette hij zich neer, om uit te kijken in de hem onbekende wereld. Wat had hij zich hier veel van voorgesteld, en nu hij werkelijk reisde, was hij toch niet blij. Hij moest nu almaar aan moeder denken, en aan vader; aan wat moeder van vader zei. En dat mijnheer alles had gehoord.

Hij leek nu wel een heertje, en reisde met een heer, maar toch voelde hij zich ongelukkig. Dat zijn rechterarm lam, en dat hij al zoo oud en toch nog zoo klein was, mocht al erg genoeg heeten, maar hij voelde 't nu als 't allergrootst verdriet, dat vader en moeder elkander niet liefhadden en altijd kwaad van elkander spraken. Andere kinderen waren trotsch op hun vader en moeder, maar hij wist al lang, dat hij verstandig deed, om maar nooit vader of moeder te noemen.

XI.

Wat Melis van Tine's moeder leert.

De beide meisjes haalden Reeder en Melis aan 't station af. Nu moesten ze nog een klein half uur loopen, eer ze thuis waren. Doch 't waren keurige wegen, waar ze langs moesten,

zoo waren. En mijnheer had daar niet naar willen luisteren, maar Tine wel. En Tine zei:

„Je had een jongen van ons moeten zijn, dan was 't veel beter geweest!”

„Ja, als dat maar gekund had,” meende Melis.

Spoedig gingen ze weer naar huis, en Tine zocht gelegenheid, om moeder alleen te spreken, en vertelde haar, wat Melis had gezegd.

Even later zei moeder, dat Tine eens den weg moest opwandelen, om te zien, of vader haast kwam.

„Als ik dan mee mag, vader tegemoet!” bedelde Reeder, en dat was naar 't hart van Tine.

„Maar dan ik ook mee!” zei Jane, en moeder zei: „Goed zoo, loopen jullie allemaal maar van moeder weg. Dan blijven Melis en ik lekkertjes samen, en eten we alles op, dat er voor jullui niets overblijft!”

Daar had Melis schik van en hij lachte. De wandelaars stapten op, en moeder zei:

„Zie, zoo, nu gaan wij naast elkander in de kanapee zitten, en vertel me nu eens wat van thuis. Wat zeiden vader en moeder er wel van, dat je eens uit logeeren zoudt?”

Wat had hij veel te vertellen, want zij luisterde met zoo veel belangstelling.

„Ja, lieve jongen,” — zei ze meewarig — „ik kan begrijpen dat je veel verdriet hebt. Ik zou wel graag je willen helpen, maar ik kan niet. Ik kan alleen maar voor je bidden, en dat zal ik doen, en ik kan je troosten en raad geven. Geloof je, dat de Heere je liefheeft?”

„Ja, juffrouw, zeker!”

„En geloof je, dat de Heere alles kan doen en maken, zooals jij dat het beste vindt, ook, wat je vader en moeder betreft?”

„Zeker, juffrouw, en daar bid ik veel om!”

„Zoo? Vraag je dan, dat de Heere zal doen, wat jij het beste vindt?”

„Ja! meneer heeft toch ook gezegd, dat ik daar veel om bidden moest. En 't staat ook in den Bijbel!”

„Zoo? Weet je dat wel goed? — Bidden om wat wij het beste en plezierigst vinden? Of, bidden, om wat de Heere het beste voor ons vindt?”

Kijk, daaraan schein hij nog nooit gedacht te hebben.

„Zie eens, mijn jongen! Je weet, hoe lang ik al sukkel, en hoe vaak ik den dokter bij mij heb gehad. Stel je voor, dat ik zei: Dokter, nu moet u mij zulke drankjes geven, die ik lekker vind! — Wat zou je daarvan zeggen?”

Hij schudde glimlachend met het hoofd.

„Nee, juffrouw, zó dom zou u niet wezen. Want zoo zijn de dokters niet: daarvoor zijn ze geen dokter, om de zieken wat lekkers te geven, maar om ze beter te maken!”

„O, zoo! dan weet jij 't goed. Maar — stel je voor, dat dokters eigen kind, dat hij zoo heel, heel lief heeft, ziek is. En dat kind bedelt: Och, vader, geef mij toch asjebieft heel lekkere drankjes! Dan zal die vader dat toch zeker wel doen, omdat het zijn lieveling is!”

Nu kwam er vuur in 't ventje.

„Maar, juffrouw! begrijpt u dan niet, dat hij, juist omdat hij zijn kindje zoo lief heeft, zulke dranken zal geven, daar zijn lieve kind gauw beter van wordt. En beste dranken zijn altijd bitter: dat zeggen ze!”

Nu knikte ze hem heel vriendelijk toe.

„Dat heb je goed begrepen. En vergeet dan nooit dat God een Vader is, vol liefde voor zijn kinderen, maar Hij is ook een dokter. Begrijp je dat goed?”

Zij zag aan zijn gezicht, dat hij 't begreep, en hij zei:

„Ja juffrouw, best! Nu weet ik, dat het dom is, om den Heere te bidden, dat Hij 't zó doet, als wij het beste vinden. Maar wij moeten Hem laten doen, wat Hij het beste vindt. Ja, juffrouw, nou in eens weet ik het, dat ik vaak verkeerd geboden heb. Maar nou weet ik beter!”

Zij vatte zijn kleine handen — 't lamme handje ook — in de hare en zei:

„Dan zullen we nu samen eens bidden. En, nietwaar? dan zul je daarbij denken, dat je een kind van God bent, dat de Vader liefheeft, zó lief, dat Hij zijn eigen lieven, heiligen

Als de een den ander helpt

4

Zoo iets fijns heb ik nog nooit gezien. Zie je wel? Net een treurwilg in 't klein, in 't heel klein!”

„O, maar dat groeit er hier genoeg!” zeiden beide meisjes en begonnen dadelijk te plukken om 't aan mijnheer te geven. Maar zij hadden niet goed gekeken.

„Nee, dat is heel gewoon! Bekijk dit eens goed. 't Is veel mooier, veel fijner en op 'n veel langer, dunner steel!”

Tine ging opnieuw zoeken, en vond, wat hij bedoelde; maar Jane kwam weer met gewone graspluimen; zij schein geen oog te hebben voor 't verschil.

Reeder had een handvol geplukt, en Tine overhandigde hem ook nog eenige pluimpjes, toen ze vader Wagenaar zagen komen, dadelijk hun zoeken staakten en vader tegemoet gin-

Zoon, voor jou, en voor jouw zonden, aan 't kruis heeft laten sterven. En dat Hij aan niets anders denkt, dan om jou voor eeuwig gelukkig te maken en je te genezen van alles, wat je ongelukkig maakt!”

Toen had de vrouw. Zoals ze altijd met en voor haar kinderen bad. Zoo eenvoudig, zoo kinderlijk geloovig. En toen ze „Amen!” had gezegd, veegde Melis tranen weg, en zei:

„Nu ben ik zoo gelukkig, zoo blij. Nu is alles goed!”

„Ja,” — zei ze — „de Heere doet ook wel eens suiker of honig in zijn drankjes. Want Hij heeft ons toch zoo lief!”

Zwijgend zaten ze naast elkander als de twee gelukkigsten van heel de wereld, beiden met een wonderen glans over 't gelaat, beiden, de zwakke, altijd sukkelende vrouw, en 't half lamme ventje, dat wel een vader en moeder had, maar —

Ze zaten te wachten op de komst der huisgenooten.

XII.

Baas Minken weg.

Reeder en de meisjes genoten ook; maar heel anders. Hij had iets gevonden, waarover hij in verrukking was. En omdat mijnheer er zoo blij mee was, waren de meisjes ook blij, en gingen mee zoeken naar wat voor hem zulk een schat schein te zijn.

Nauwelijks waren ze uit huis op den weg gekomen, of hij was in den wal gaan loopen, om goed te zien, wat er daar zoo al groeide. Geen struik, geen kruid, geen plant ontging aan zijn scherpzoekenden blik.

„Hé, wat is dat zeldzaam mooi! En nergens heb ik dat nog gezien. 'k Wist zelfs niet, dat het bestond!”

Dadelijk kwamen de meisjes kijken naar de merkwaardige vondst. En ze lachten mijnheer uit. „Och, meneer, dat is maar gras!”

„Ja, zeker, maar gras! Maar kijk eens die heerlijke pluim!

gen, en al spoedig met hun viere, gezellig babbelend, naar huis stapten.

Toen Reeder binnenkwam, legde hij eerst de pluimen op een kast en zette zich toen voor een gezellig praatje. Allen waren nu bij elkaar. Tine kwam onwillekeurig naast Melis, en merkte al spoedig, dat hij blijmoedig gestemd was. Zij begreep, dat moeder met hem gesproken zou hebben.

Intusschen was 't middagmaal klaar gekomen en de tafel werd gedekt. 't Was een uur later geworden, dan men verwacht had, en daarom stapte Reeder terstond na den maaltijd op, tot aan 't station begeleid door Wagenaar. Onderweg hadden ze afgesproken, dat Melis een dag of vier zou blijven.

„O,” — zei juffrouw Reeder, toen haar man binnenkwam — „wat ben ik blij, dat je terugbent. Want nu we aan onze benedenburen niets hebben, en jij en Melis ook weg bent, is 't hier zóó stil, dat het niet uit te houden is!”

En de volgende dagen voelden beiden, dat zelfs de afwezigheid van den stillen Melis tot somberheid stemde. En toen hij na vier dagen terugkwam — hij liep allereerst even bij Reeder aan, om te zeggen, dat hij behouden was aangeland — fleurden ze dadelijk weer op. Hij vertelde, hoe hij genoten, en dat de juffrouw hem zooveel geleerd had, maar dat hij toch ook blij was, dat hij morgen weer bij mijnheer op de kamer zou werken.

„Nou, Melis, jongen, nou gauw naar je vader en moeder, want die zullen ook wel naar je terugkomst uitzien!”

Dadelijk ging Melis. Doch nauwelijks een kwartier later kwam hij terug, geheel onsteld.

„Meneer! juffrouw! nou is vader weg! — Al vier dagen! Al van dat ik met u op reis ben gegaan, zegt moeder. En niemand heeft hem gezien!”

De vrouw sloeg de handen in elkaar, en mijnheer zei:

„Wat? je vader weg? Maar jongen! Is dat waar?”

„Moeder zegt het, en 't is aan haar te zien, dat het zeker waar is!”

„En is ze er bedroefd om?”

„Ik geloof van niet. Maar — — —”

„Ga zelf eens kijken, man!” zei de vrouw en hij zei:
 „Ja, ik ga even mee naar je moeder!”
 Samen stapten ze het plein over. Vrouw Minken stond in de deur. Reeder sprak haar daar aan.
 „Zoo, juffrouw Minken, is je man niet thuis?”
 „'k Zal 't je zeggen, meneer!” zei ze en ging naar binnen, en Reeder en Melis volgden haar.
 „Ja, de baas is weg en blijft weg. Nu al vier dagen en drie nachten. Hij heeft zeker gedacht: de jongen weg, ik ook weg. Maar nu is Melis weer thuis, en 't is mogelijk, dat zijn vader nu ook weer terugkomt. Maar ik kan 't niet helpen, en ik kan er niks aan doen. Die weg wil, moet maar weggaan. Maar 'k ben blij, dat Melis weer terug is. De jongen is goed; daar zeg ik geen kwaad van. Och, die man — — —”
 „Maar waar denk je nu, dat je man is? Kan hij niet een ongeluk gekregen hebben?”
 „Denk ik vast niet!”
 „Is hij toen 's morgens nog aan 't station geweest?”
 „Weet ik niets van! Niet gezien!” zei de vrouw, maar Melis zei:
 „Vader zei, dat hij zou gaan, want dat hij mij in den trein wilde zien. En 'k denk, dat hij er wel geweest is, en toen misschien ook op reis gegaan is!”
 „Weet de politie het, dat je man weg is?”
 „Wel ja, zou de politie het niet weten? Iedereen hier weet het. Maar ik heb er geen schuld aan!”
 „Weet je?” — zei Reeder — „ik loop even naar 't station. Misschien hebben ze hem daar gezien!”
 Hij ging dadelijk, maar overlegde eerst even met zijn vrouw. In 't station sprak hij den portier. Deze woonde ook in de nabijheid van 't plein en kende baas Minken goed. En deze zei, dat hij den schoenmaker in den trein had zien stappen, maar nog niet had zien terugkomen.
 Reeder ging dadelijk terug naar de schoenmakerij en vertelde, wat hij wist. 't Liet de vrouw onverschillig, maar Melis zei:
 „Gelukkig, want dan is vader toch niet verdronken of zoo. En dan zal hij wel terugkomen!”

een briefje van Tine, waarin deze schreef, dat mijnheer zijn grooten schat had vergeten en dat zij dezen verdroogd op de kast had gevonden en nu met zorg hem mazond.
 Bij den brief van moeder was een papiertje van tien gulden ingesloten „voor Melis en zijn moeder”. En ze schreef: „De Heere regeert. Wie weet, of deze geschiedenis niet voor alle drie een geluk is!”
 Reeder en zijn vrouw merkten hieraan duidelijk, hoe de Wagenaars met hem en met Melis en zijn moeder meeleefden, en verblijdden zich daarover.
 Intusschen naderde de tijd, dat ze voor een paar weken bij de Wagenaars zouden logeeren, en daarvoor werd nu alies gereed gemaakt. En juist zouden ze schrijven, welken dag, en met welken trein ze zouden gaan, toen er een brief van Wagenaar kwam.
 En welk een brief! De firma, waarvoor hij reisde, was over den kop gegaan, en hij plotseling ontslagen.
 Reeder begreep, wat een slag dit voor de menschen moest zijn: zoo maar plotseling zonder inkomens, en niet weten, waar hij vooreerst zulk een betrekking weer zou vinden.
 „Vrouw!” — zei hij. — „Zullen we nu wel gaan?”
 „Nee,” — zei ze — „dat valt nu heelemaal niet. Zij zouden 't wel niet afschrijven, maar 't is voor hen veel beter dat we nu niet gaan. Ja, als je hem een betrekking kon aanbieden! — Je moet nu toch wel even een briefje schrijven, maar zwijg nog maar van ons bezoek!”
 Ja, zóó vond hij het ook het beste. Toch schreef hij nog niet. En werken kon hij ook niet. Och, hij vond het zoo jammer, dat ze bij Wagenaar nu geen inkomens hadden. En helpen kon hij hen ook niet, hoe graag hij 't ook zou willen. Want Melis en zijn moeder konden ook niet rondkomen zonder zijn hulp.
 Hij liep de woonkamer eens rond, en dan de werkkamer, keek gedachteeloos naar 't stille bezig zijn van Melis, en ging even gedachteeloos de trap naar den zolder op.
 Daar stonden al die potjes, kruikjes en vaasjes! 't Was toch een zeldzaam mooi goedje. Hij nam een paar in zijn hand — — Hé, als hij daar eens wat bloemetjes in deed — — —

Moelijkheden.

Maar baas Minken kwam niet terug; de eerste week niet; de eerste maand niet. Juffrouw Reeder zorgde er voor, dat de schoenmakersvrouw enkele werkhuizen kreeg, om wat te verdienen. En Reeder gaf Melis elke week wat extra's, zoodat de vrouw rond kon komen.

Na een week of zes kwam er een postwissel met een bedrag van tien gulden aan den heer Reeder. Er stond niets anders op dan „Voor Melis Minken”. Dit geld zou vast wel van baas Minken zijn, dacht mijnheer, en gaf het bij gedeelten aan Melis, om 't aan moeder te geven. Men kon nu denken, dat hij ergens werk gevonden had en zooveel verdiende, dat hij er iets van aan Melis kon zenden.

De voortdurende afwezigheid van vader scheen goed te doen aan de verhouding tusschen moeder en Melis. Juffrouw Reeder liep er nu vaak even in en gaf er goeden raad, en zorgde, dat de vrouw zelf en heel 't huishouden er wat knapper kwam uit te zien.

Na Melis' thuiskomst had Reeder dadelijk een briefje naar de Wagenaars geschreven om ze te bedanken voor al 't genot, dat ze er Melis hadden verschaft, en meteen hun vermeld, dat baas Minken weg was.

Een week daarna bezorgde de post er een doos, en toen Reeder 't touw losgeknoopt en de doos geopend had, begon hij te lachen. In de doos lag goed verzorgd het mooie pluimgras, dat hij zelf geplukt had. 't Speet hem, dat ze er zooveel aan te koste gelegd hadden, want bij deze pluimen had hij in 't geheel geen belang, namelijk niet, om ze te bewaren. Omdat hij 't nergens anders had gezien en 't voor hem wat nieuws was, daarom had hij 't geplukt. Maar dat zou hij met elk ander plantje hebben gedaan, en dan weer weggeworpen.

Hij zou 't nu in den vuilnisbak gesmeten hebben, doch omdat ze 't vol zorg hem overgestuurd hadden, deed hij dat niet, maar legde 't op een kast neer. In de doos was ook een brief, en

Hij liep met de vaasjes naar de woonkamer. „Vrouw, heb je nog — — —?”
 Neen, hij zag 't wel. Geen bloempje in huis.
 Maar wacht — — — Die graspluimen — — —
 Even later was er in elk der vaasjes een bosje pluimen gezet. Wat 'n allerzeldzaamst stelletje was dat!
 „Kijk eens, Melis!”

„O, meneer! — Zoo mooi hebben ze ze in de mooiste winkels niet. Want daar kijk ik vaak, omdat ze er wel eens heel mooie hebben! Heusch, meneer, dit is 't mooiste van allemaal!”
 Reeder liep er mee naar zijn vrouw.
 „Kijk eens!”
 Wat vond ook zij het fijn en mooi.
 „Maar, man, zoiets kon toch best goed verkocht worden!”
 Ja, juist! daarover dacht ook hij, en hij scheen al een heel plan klaar te hebben.
 „Vrouw, ik schrijf, dat we overmorgen komen, maar dat ik niet langer dan een dag kan blijven. Jij kunt dan zien, of je mee teruggaat, of er langer blijft!”
 Dat vond ze heel goed, en hij schreef dadelijk. En met groote letters schreef hij er bij:

„Wij hebben heel veel van die mooie fijne graspluimen nodig. Tine kent ze goed. Veel geld waard. Pluk er zoveel als ge kunt; maar voorzichtig dat de stengels niet kneuzen. Leg het los uit op den zolder, en houdt er de zon buiten. Als we, zoo de Heere wil, komen, zal ik nadere aanwijzing geven, hoe 't goede moet behandeld worden!”

Hij liet Melis terstond den brief naar de post brengen en ging toen eens nauwkeurig heel den voorraad potjes, kruikjes en vaasjes bekijken. Ja, deze zouden gauw verkocht zijn. En er zou een groote voorraad om te beschilderen aangeschaft moeten worden. Hoe kwam hij daaraan? — O, maar daar zou Wagenaar voor kunnen zorgen, want die moest ook maken, dat alles verkocht werd.

Wel, wel, daar zou God zijn zegen over geven, en Melis en Wagenaar zouden genoeg kunnen verdienen.

XIV.

Als de een den ander helpt.

Melis kreeg een vrijen dag, en Reeder en zijn vrouw reisden naar hun vrienden. Daar zaten ze volstrekt niet moedeloos bij elkander, zooals menigeen zou denken. Moeder had dadelijk allen getroost met de woorden Gods uit den Bijbel: Eer zij roepen, zal ik antwoorden.

Vader haalde de logees van 't station, en dicht bij huis kwamen de meisjes hen tegemoet met de blijde tijding:

„We hebben al een heele boel bosjes prachtige pluimen.”

Wat een goeden dag hadden ze samen, want het waren allen menschen in wier midden de Heer wilde zijn.

Tegen den avond ging Wagenaar met Reeder mee, om op de werkkamer samen de zaak te bespreken. Toen hij al de mooie kruikjes, potjes en vaasjes zag, begreep hij, dat ze — vooral met een bosje mooie pluimen er in — gemakkelijk zouden

rein en net. Die haar nog van vroeger kenden, zeiden: „Wat is dat wijf een heel andere vrouw geworden!”

Of er in haar hart ook wat veranderde?

Ja, ten opzichte van Melis heel veel. 't Bleek uit alles, dat ze o, zoveel van elkander hielden, en zeer gelukkig met elkander waren. Vaak vertelde hij 't mijnheer, hoe rijk hij met moeder was, en nooit bij moeder vandaan wilde.

Bij de maaltijden las Melis nu altijd luid uit den Bijbel, en zij scheen dat graag te hebben. Juffrouw Reeder wist zelfs haar zóó te bepraten, dat ze 's Zondags mee naar de kerk ging; eerst een paar malen met haar, en dan altijd met Melis.

Tweemaal was er een postwissel voor Melis gekomen; maar dan nooit meer. Van een werkman uit de buurt wisten ze, dat vader op een schoenfabriek in België werkte, en dat hij geld opspaarde, om naar Amerika te gaan. Melis dacht nog wel veel aan vader, en bad voor hem, maar sprak met moeder nooit over hem, en moeder noemde hem ook nooit. Beiden geloofden, dat hij nooit terug zou komen. En dat geloofde elk, die hem en zijn vrouw kende.

Reeder wilde er graag meer van weten, en bracht dien werkman, die met baas Minken in België in eenzelfde kosthuis had gewoond, een bezoek, om met hem over Minken te spreken. En de man zei:

„Daar weet ik alles van, want ik ken Minken heel wat langer, dan u hem kent. 't Was geen kwaje kerel, maar hij had met dat mensch nooit moeten trouwen. Ze leefden met elkander als kat en hond. Altijd ruzie. En hij hield nogal van zijn ongelukkigen jongen. En — hoe is 't mogelijk! — dat kon zij niet verdragen. Misschien had zij ook nog wel wat met den jongen op, maar om haar man te sarren, deed ze den jongen allerlei verdriet aan.

En was die jongen er nu maar niet geweest, of was hij gauw gestorven, dan zou die man allang zijn weggegaan, heel ver, om nooit meer naar dat mensch terug te keeren. Maar hij kon dien ongelukkigen jongen niet aan zijn lot overlaten. En daarom bleef hij.

Maar zie je! er waren andere menschen, beste brave men-

verkocht worden. Als Melis er maar genoeg kon schilderen! — Reeder verzekerde hem, dat hij 't vlug kon, en hoe vlugger hij 't deed, hoe mooier ze werden.

Melis kwam ook op de werkkamer. Mijnheer zei hem, dat hij waarschijnlijk heel wat geld zou verdienen, als hij goed zijn best deed op de vaasjes, zoodat ze goed verkocht konden worden. Hij was daar blij mee en maakte ook moeder blij, en zei: „Maar, moeder, de Heer moet het zegenen!”

Wat werd er gewerkt. De meisjes vooral hadden het druk. Want mijnheer Reeder had gezegd, dat de pluimen groen moesten geplukt worden: als ze rijp waren, deugden ze niet meer. En — over drie, vier weken zouden ze geen pluimen meer kunnen vinden en bijna een jaar moeten wachten, eer er nieuwe gegroeid waren. Dat begrepen ze, en haar vader begreep dat ook, en trok ook vaak het veld in, om pluimen te zoeken. En hij reisde naar de steden, naar de uitdragerijen, om er oude potjes, kruikjes en vaasjes te koop, want Melis vroeg al maar om meer, meer. O, ze hadden 't allen zoo druk.

En als dan vader toch naar een stad ging, nam hij een vijf, zes mooie vaasjes met pluimen mee, om ze te laten zien. De meeste winkeliers bestelden er dan een dozijn of meer van.

Al spoedig kon mijnheer Wagenaar geregeld het nieuwe artikel aan de winkeliers verzenden. De geschilderde en zorgvuldig verpakte voorwerpen werden hem in kleine kisten toegezonden, en hijzelf zorgde dan voor de noodige pluimen. Hij verdiende er genoeg mee, dat ze er van konden leven, en was nu reiziger voor een eigen zaak.

Maar Melis verdiende nu ook genoeg, zoodat moeder en hij 't nu veel beter hadden, dan toen baas Minken nog thuis was. Reeder ook wel, maar vooral zijn vrouw kwam daar nu veel in huis, om er alles een beetje in 't goede spoor te leiden.

Er werd in de nabijheid een kleiner, met huisje gehouwd, waar ze nu gingen wonen. Moeder Minken kleeedde zich nu altijd fatsoenlijk en begon er uit te zien als een zindelijk vrouw, en hield — met behulp van Melis en juffrouw Reeder nu alles

schen, die veel van den jongen hielden en hun best deden, om van dien stakkerd nog wat goeds te maken voor de maatschappij. Minken merkte dat, en begreep al gauw, dat die jongen daar in beter handen was dan thuis. En toen dacht hij: dat is klaar! nu ga ik er van door! Eerst naar België, naar Antwerpen, en dan zoo gauw mogelijk naar Amerika. En daar zou hij veel geld verdienen, en geld oversturen voor zijn jongen. Zie je! — ja, 't is wel leelijk, dat hij weggevoeren is, maar een kwaje kerel is 't toch niet. En als hij nog eens rijk wordt, en dat mensch sterft, dan komt hij terug. Maar in elk geval zal hij voor zijn jongen wel goed zorgen. — Ja, natuurlijk, als hijzelf niet aan een ongeluk komt. Want dat zal u mij wel toestemmen, dat een mensch geen dag vooruit kan zien. En zooals hier boven over ons beschikt wordt, zoo komt het!”

Hiermee wist Reeder genoeg.

Met den vaasjeshandel ging het goed. Goed voor Melis. Maar voor Wagenaar niet zóó, dat deze er van zou kunnen bestaan. Doch, gelukkig, hij kreeg weer een betrekking als handelsreiziger, en kon meteen zijn best doen voor den handel van 't kunstwerk van Melis, zoodat deze altijd genoeg te doen had.

Het volgend jaar kwamen al de Wagenaars, vader, moeder, Jane en Tine, logeeren bij de Reeders. Vader echter bleef aan zijn werk als handelsreiziger, doch kwam tegen den avond weer terug bij de zijnen. Zoo genoot hij nog heel veel van de gezelligheid.

En 't was zoo aardig: voor allen was het, of ook Melis bij hen behoorde, of hij kind van hen was, of een broer. Ja, maar hij had toch een eigen moeder! En die hij liefhad, en die hem liefhad! — Welnu, dan behoorde zij ook bij allemaal!

En of ze meegeteld werd!

Want 's middags kwam ze theedrinken bij juffrouw Reeder, vooral nu de Wagenaars er logeerden. En een paar malen noodigde juffrouw Minken de beide vrouwen en de meisjes bij haar op de thee. En moeder Minken en Melis werden zelfs

een paar keer heel den avond gevraagd, als ook de beide mannen mee om de tafel zaten.

Daardoor leerden nu allen veel beter juffrouw Minken kennen.

„'t Is niet te gelooven" — zelden ze — „zooals die veranderd is!"

„Maar daar is werk aan geweest!" zei juffrouw Reeder.

Tine vreesde zeker, dat men over 't hoofd zou zien, hoe Melis veranderd was en zei:

„Nou, dan had je Melis moeten hooren! Hij kende niets als leelijke straatliedjes en was zoo dom als een koe, en kon niets. En nu! 't Is nu een echt Christelijke jongen, en die flink werkt, en goed verdient!"

Moeder Wagenaar lachte zoo aardig, heel vriendelijk naar Tine. Zij vermoedde, wat Tine dacht, schudde het hoofd en zei:

„Ja, kind, jij hebt ook mee het plantje begoten. Dát hebben we kunnen doen, de plantjes begieten en een beetje leiden. Maar, wat oneindig meer is: God heeft zijn heerlijken zonschijn, en groei, en wasdom gegeven. Wij hebben de een den ander wat geholpen; maar de Heere heeft de harten bereid, en alles wonderlijk gezegend. En daarmee zijn we allemaal verrijkt!"

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Moeke meiden en de nieuwe bovenburen	7
II. 't Lamme muzikantje wordt Tine's leerling	12
III. Tine ontdekt, hoe ongelukkig Melis is	17
IV. Wat en hoe Tine Melis leert	20
V. Wat Melis met zijn ene hand kan	24
VI. Waarom komt Melis nooit meer?	28
VII. Baas Minken	33
VIII. Melis organist	36
IX. Als Melis Tine mist	39
X. Zijn eerste logeerreize	43
XI. Wat Melis van Tine's moeder leert	46
XII. Baas Minken weg	50
XIII. Moelijkheden	54
XIV. Als de een den ander helpt	57

